

nie dostępne na świecie szczepionki są bowiem zbyt mało skuteczne. Stanowiąc też mogą wyłącznie pomocniczy środek w zwalczaniu TGE, umożliwiając obniżanie strat wywołanych przez tę chorobę.

Piśmiennictwo

1. Bachmann P. A., Mayr A., Hess R. G.: 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 Mai 1978.
2. Bohac J., Derbiskire J. B., Thorsen J.: Can. J. comp. Med. 39, 67, 1975.
3. Bohac J., Derbiskire J. B.: Can. J. comp. Med. 40, 161, 1976.
4. Bohl E. H., Gupta R. K. P., Oquin M. V. F., Saif L. J.: Inf. Imm. 8, 289, 1972.
5. Bohl E. H., Frederick G. T., Saif L. J.: Am. J. vet. Res. 36, 267, 1975.
6. Bohl E. H., Saif L. J.: Inf. Imm. 11, 23, 1975.
7. Csontos L., Mocsari E.: Rap. 311, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
8. Dulac G. C., Mc Gowan J. E.: Rap. 305, 45 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 23-28 Mai 1977.
9. Hooper B. E., Haeterman E. O.: J. Am. vet. med. Ass. 149, 1580, 1966.
10. Lambert G., Young S. H.: Rap. 309, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
11. Lis H.: Rap. 316, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
12. Paukovic C.: Rap. 318, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
13. Pensaert M., Andries K., de Roose P.: Rap. 309, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
14. Roberts D. H., Cartwright S. F., Lucas M. H.: Rap. 303, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
15. Shimizu J., Shimizu M., Furuuchi S.: Rap. 315, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.
16. Wirahadiredja R. M. S., Rondhuts P. R.: Tijdschr. Diergeneesk. 101, 1125, 1976.
17. Wirahadiredja R. M. S., Akkermans J. P. W. M., Rondhuts P. R.: Rap. 303, 46 Gen. Sess. Com. O. I. E. Paris, 22-27 May 1978.

Adres autora: prof. dr Marian Truszczyński, Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy.

MICHAŁ BARTOSZCZE
Puławy

IV Międzynarodowy Kongres Wirusologii

W dniach od 30 sierpnia do 6 września obradował w Hadze (Holandia) IV Międzynarodowy Kongres Wirusologii, w którym wzięło udział przeszło 2000 specjalistów z 62 krajów, w tym także grupa naukowców z Polski.

Program Kongresu obejmował: sympozja, sesje robocze i prezentacje plakatowe. Równocześnie odbyły się spotkania robocze Międzynarodowego Komitetu Taksonomii Wirusów (ICTV), Europejskiej Grupy Szybkiej Diagnostyki, Redakcji Intervirology itp.

Na 6 sympozjach przedstawiono 31 referatów z różnych dziedzin wirusologii, obejmujących takie zagadnienia jak: walka z chorobami wirusowymi, molekularne aspekty onkogenezy, ekologia wirusów, struktura i zbiór cząstek wirusowych, patogenezę chorób wirusowych, organizacja genomu wirusowego i inne.

W referatach poświęconych walce z chorobami wirusowymi dokonano oceny aktualnej sytuacji epidemiologicznej i epizootologicznej, zwracając uwagę na ekologię zarazków, drogi ich rozprzestrzeniania oraz istniejące jeszcze trudności w zakresie zwalczania chorób, wynikające z różnic w infrastrukturze, przyjętych sposobach profilaktyki i walki z infekcjami wirusowymi, itd.

W temacie dotyczącym ekologii wirusów referowano zagadnienia postępu w badaniach nad poznaniem naturalnych rezerwuarów zarazków oraz mechanizmów pojawiania się nowych odmian antygenowych wirusów. Z tematyki patogenezы chorób wirusowych interesujące były dane o udziale dopełniacza i przeciwciał w eliminacji wirusów oraz zakażonych komórek a także o udziale komórkowych mechanizmów obronnych w zakażeniach wirusowych.

Tematyka prac przedstawianych na sesjach roboczych i prezentacjach plakatowych dotyczyła m. in.: mechanizmów oporności i odporności przeciwwirusowej, perspektyw nowych szczepionek, chemioterapii przeciwwirusowej, wirusologii klinicznej, zanieczyszczenia naturalnego środowiska, zakażeń wrodzonych, mechanizmów zakażeń powolnych, molekularnych aspektów zmienności wirusów, epidemiologii i ekologii chorób przenoszonych przez wektory, szybkiej diagnostyki wirusologicznej. Wirusologia szczegółowa zawarta była w ramach poszczególnych grup taksonomicznych. Z zagadnień oporności i odporności przeciwwirusowej wiele prac dotyczyło wyjaśnienia roli komórek NK (Natural Killer) oraz limfocytów B i T w przebiegu zakażeń wirusowych. Referowano także ciekawe prace nad odpornością komórkową przy za-

każeniach wirusowych: choroby Aujeszky, wisny, IBR, *Herpes simplex*, *Herpes equi* 1 i inne.

Prezentowano dane o hamującym wpływie zakażeń wirusowych na syntezę przeciwciał *in vitro* i *in vivo* po podaniu różnych antygenów. Wykazano np. zjawisko immunosupresji w wyniku zakażeń *Herpes simplex* oraz przy zakażeniach wirusem wściekliczyny, związane prawdopodobnie z obecnością czynnika pochodzenia śliniankowego. Za immunosupresyjny wpływ zakażeń wirusem grupy odpowiedzialny jest antygen Vi tego wirusa.

Nie słabnie nadal zainteresowanie interferonem. Zwracają uwagę badania nad innym, poza przeciwwirusowym działaniem interferonu, jak np. hamowaniem produkcji białek, aktywnością przeciwnowotworową i cytotoksyczną oraz jego wpływem na poziom cyklicznego AMP. Doniesiono o udanych próbach klinicznego zastosowania interferonu i jego induktorów, m. in. przy półpaścu, zakażeniach rogówki wirusem *Herpes simplex* u ludzi oraz wścieklicznie u małp. Dobre ochronne rezultaty otrzymano także przy użyciu preparatu POLYICLC (syntetyczny induktor interferonu) w zakażeniach wirusem wściekliczyny. Wskazywano na skuteczność jednoczesnego stosowania interferonu i immunoglobulin.

Wśród prac nad nowymi szczepionkami warto odnotować badania nad wykorzystaniem rekombinacji dla otrzymania szczepionek wirusowych oraz prace nad szczepionkami sporządzonymi z podjednostek wirusa. Opracowano np. metodę uzyskiwania kompleksu HN (hemaglutynina — neuraminidaza) do uodpornienia kur przeciwko NDV, odznaczającego się dobrymi właściwościami immunogennymi oraz wskazywano na wyższość specjalnie przygotowanego preparatu „Wirosom” od podjednostek wirusa SF uzyskiwanych w sposób klasyczny.

Przedstawiono dalsze badania nad poznaniem biochemicznych właściwości immunogennego składnika V₂ wirusa pryszczycy. Doniesiono o pozytywnych wynikach stosowania inaktywowanej szczepionki przeciwko syndromowi „Egg — Drop”.

W dziedzinie chemioterapii przeciwwirusowej zwracają uwagę prace o korzystnym działaniu pochodnych benzimidazolu i guanidyny w przebiegu zakażeń enterowirusami u zwierząt Vira A (adenozyd adeniny) przy zakażeniach ludzi wirusem *Herpes simplex*, Impakaryny wobec wielu wirusów oraz mrówczanu trójfosforowo-fosfonowego przy zakażeniach wirusem *Herpes simplex* i choroby Aujeszky.

W dziale wirusologii klinicznej uwagę zwróciły m. in. dane o epidemii gorączki Doliny Rift, którą zanotowano w 1977 roku w Egipcie.

Rozszerzeniem tych badań było doniesienie o ekologii wspomnianego wirusa w Egipcie. W zakresie tematyki środowiskowej interesujące były także dane o sposobach rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru koni i choroby siniego języka. Na uwagę epizootologów zasługuje zjawisko przenoszenia przez wiatr zakaźnych wektorów na znaczne nawet odległości.

Z tematyki zakażeń powolnych do interesujących należą informacje o pojawieniu się nowych odmian antygenowych wirusa wisny u zakażonych zwierząt, w czym autorzy dopatrują się klucza do poznania mechanizmów zakażeń powolnych.

Zainteresowanie problematyką ochrony środowiska naturalnego wyrażało się dużą liczbą zgłoszonych prac, dotyczących różnych aspektów wirusologicznego badania wody i powietrza. Przedstawiono ponadto interesujące wyniki badań nad stymulującym wpływem kadmu na przebieg zakażeń wirusem wścieklizny u myszy.

Sporo miejsca poświęcono molekularnym aspektom zmienności wirusów, co było referowane na przykładzie wirusa pryszczycy, grypy i innych paramyksowirusów.

W dziale diagnostyki wirusologicznej największe zainteresowanie budziły metody immunoenzymatyczne, które odznaczają się wieloma zaletami i mogą znaleźć zastosowanie w każdej pracowni diagnostycznej. Do metod tych należą metoda immunoperoksydazowa oraz test ELISA. Między innymi podano wyniki badań nad zastosowaniem metody immunoperoksydazowej do detekcji wirusa choroby Aujeszky oraz do wykrywania przeciwciał dla wirusów *Varicella* — *Zoster* i *Denga*.

Największa liczba zgłoszonych doniesień odnosiła się do metody ELISA. Przedstawiono prace nad użyciem wspomnianego testu do wykrywania wirusa RS w popłuczynach pobranych z jamy nosowej ludzi oraz koronawirusów w kale zwierząt. Testem ELISA wykrywano przeciwciała dla szeregu wirusów m. in.: cytomegalii, różyczki — według oryginalnej metodyki mikrogram na mililitr, półpaśca i wścieklizny. Dyskutowano nad zmodyfikowanym odczynem immunofluorescencyjnym, polegającym na wprowadzeniu przeciwciał do FITC oraz omawiano możliwości i perspektywy immunoelektronoskopii (z użyciem swoich surowic przeciwwirusowych) do szybkiej identyfikacji wirusów. Dla wykrywania przeciwciał dla wirusa grupy opracowano specjalny rodzaj lateksu, dający się łatwo opłaszczać i przechowywać w stanie zliofilizowanym.

Z problematyki szczegółowej wirusologii weterynaryjnej odnotowano badania nad wirusem białaczki bydła, chorobą „Akabane” i Nairobi, wirusami afrykańskiego pomoru świń, zapalenia oskrzeli kur, zapalenia otrzewnej kotów i rotawirusami cieląt. Bliższe dane na ten temat, a także i inne informacje znaleźć można w dostępnych w kraju materiałach zjazdowych.*)

W czasie trwania Kongresu szereg firm (Nunc, Amicon, Orion Diagnostica, Dynatech, Flow Laboratories), prezentowało gotowe odczynniki, sprzęt i aparaturę stosowaną w pracach wirusologicznych.

Obrady Kongresu przebiegały w twórczej i przyjaznej atmosferze, przy wzorowej organizacji. Następny Kongres odbędzie się za 3 lata w Izraelu.

Adres autora: dr Michał Bartoszcze, ul. Krańcowa 1/19, 24-1000 Puławy.

*) Materiały te znajdują się w Ośrodku Naukowo-Badawczym Służby Weterynaryjnej, Puławy.

HIGIENA ŻYWNOŚCI ZWIERZĘCEGO POCHODZENIA

WŁADYSŁAW LUTYŃSKI
Warszawa

Odpowiedzialność cywilna zakładu weterynarii za szkody powstałe w wyniku zachorowania ludzi na włośnicę. Cz. I.

Włośnica i zakres jej występowania

Od wielu lat włośnica stanowi w Polsce dość poważny problem epidemiologiczny i gospodarczy. Według Kozara (4), który swe poglądy przedstawia w oparciu o dane zebrane do 1965 r., wśród państw europejskich Polska wysuwa się na jedno z pierwszych miejsc pod względem częstotliwości zarażenia mieszkańców włośniami, a stosunkowo często, w porównaniu z innymi państwami, występujące w naszym kraju duże epidemie włośnicy zasługują na specjalną uwagę.

Z dostępnych materiałów (3, 4, 7) obejmujących okres do 1977 r. wynika, że średnia roczna liczba zachorowań ludzi na włośnicę w Pol-

sce wynosiła w poszczególnych okresach pięcioletnich:

1) 1946—50 — 355	4) 1961—65 — 485
2) 1951—55 — 594	5) 1966—70 — 329
3) 1956—60 — 650	6) 1971—75 — 337,

a w ostatnim okresie siedmioletnim 1971—77 — 313. Biorąc pod uwagę okres od 1960 r. najwięcej zachorowań było w 1960 r. — 2258 (w tym zachorowania w ognisku Mosina pod Poznaniem 1122), w 1963 — 1163 (w tym w Żarowie woj. wrocławskie 778) oraz w 1973 r. — 883 (w tym w Szczecinie 463). Najmniej zachorowań w tym okresie było w 1974 r. — 73, w 1970 r. — 136, w 1971 r. — 139 oraz w